

RECHT OP TOEGANG TOT HET DOSSIER

Toelichting

////////////////////////////////////
Datum validatie: 25/11/2021

Eigenaar: T-team

Kwaliteitshandboek: Dossier, Rechten
////////////////////////////////////

Rechten

Recht op een dossier en toegang tot het dossier

Elke jongere die in een gemeenschapsinstelling verblijft of heeft verbleven, heeft recht op een dossier en op toegang tot dit dossier. De jongere heeft toegang tot de gegevens die hemzelf of hemzelf in relatie tot personen die behoren tot het cliëntsysteem (ouders, opvoedingsverantwoordelijken, en allen die samenwonen met de jongere) betreffen. De toegang wordt bij voorkeur verstrekt door mondelinge toelichting. De jongere kan ook om een kopie of een afschrift vragen.

Gegevens die betrekking hebben op derden, zijn niet toegankelijk indien ze een inbreuk vormen op de privacy.

De periode waarbinnen de jongere zijn recht op inzage kan uitoefenen, wordt bepaald door de bewaartermijn van het dossier. Dit betekent dat de jongere zijn dossier kan inkijken tot de leeftijd van 35 jaar. Nadien wordt het dossier vernietigd.

Recht op bijstand door vertrouwenspersoon

De vertrouwenspersoon kan jongere bijstaan bij het uitoefenen van het recht op inzage. De vertrouwenspersoon voldoet aan volgende voorwaarden:

1. meerderjarig zijn;
2. niet rechtstreeks betrokken zijn bij de jeugdhulpverlening, georganiseerd ten behoeve van de minderjarige;
3. op ondubbelzinnige wijze door de minderjarige aangewezen zijn;
4. beschikken over een uittreksel uit het strafregister model 2.

De persoon die de jongere bijstaat, legitimeert zich bij elk optreden in die hoedanigheid. Hij heeft recht op toegang tot de gegevens die ook voor de minderjarige toegankelijk zijn alsook tot de gegevens die onder het statuut agogische exceptie vallen.

Contextuele gegevens

De jongere heeft toegang tot de contextuele gegevens in zijn dossier. Dit zijn gegevens die tegelijk de minderjarige betreffen en één of meer andere personen die deel uitmaken van het cliëntsysteem. Het cliëntsysteem zijn de jongere, de ouders, de opvoedingsverantwoordelijken en de personen die met de minderjarige samenwonen op het ogenblik van de uitoefening van het toegangsrecht. De leden van het cliëntsysteem worden in dit geval niet als derden beschouwd. De privacy-uitzondering geldt hier dus niet; de vertrouwelijkheidsuitzondering wel. De jongere mag dus op de hoogte zijn van informatie met betrekking tot zichzelf en zijn context, tenzij de context de informatie als vertrouwelijk bestempelt.

Uitzonderingen

Belang van de jongere (= agogische exceptie)

Wanneer het belang van de minderjarige wordt geschaad als deze op de hoogte zou zijn van bepaalde gegevens, kan het toegangsrecht worden beperkt. Deze beslissing moet gemotiveerd worden en in het dossier worden opgenomen. Na weigering moet in het dossier vermeld worden dat omwille van het belang van de jongere geen inzage werd verschaft. De vertrouwenspersoon heeft wel toegangsrecht.

Vertrouwelijkheidsuitzondering

Wanneer een derde meegedeelde informatie uitdrukkelijk als vertrouwelijk bestempelt, kan de minderjarige geen toegang krijgen tot deze informatie.

Het is ook mogelijk dat de als vertrouwelijk bestempelde informatie alleen de identiteit van de verstrekker betreft. Dat is het geval wanneer de gegevensverstrekker er geen probleem van maakt dat de inhoud van de informatie ter kennis wordt gebracht van de minderjarige, maar dat hij aan de andere kant wel wil verhinderen dat zijn identiteit bekend wordt gemaakt.

Verzetsrecht minderjarige

Ook de minderjarige kan vragen dat bepaalde informatie als vertrouwelijk wordt bestempeld (van belang indien ouders in naam van een onbekwame minderjarige het recht op toegang uitoefenen in de plaats van de minderjarige). Tot deze vertrouwelijke info hebben ouders geen toegang.

Privacy van derden

De privacy van derden vormt een uitzondering op het toegangsrecht. De uitzondering geldt in die gevallen waarin de minderjarige kennis wil nemen van gegevens die niet alleen betrekking hebben op hemzelf maar tegelijkertijd ook handelen over derden (buiten het cliëntsysteem). Het betreft hier informatie die handelt over de relatie tussen de minderjarige en natuurlijke personen andere dan het cliëntsysteem (zoals familieleden die niet met de minderjarige samenwonen, personen uit

de leefgroep, leerkrachten, buren, enz.). Deze personen hebben in dezelfde mate als de minderjarige recht op bescherming van hun persoonlijke levenssfeer.

Wanneer deze uitzondering van kracht is, komen er twee belangen met elkaar in botsing: het belang van de minderjarige die kennis wil nemen van die gegevens die op hem betrekking hebben en het belang van derden die gegevens uit hun privé-sfeer wil afschermen. Indien volledige inzage afbreuk zou doen aan de privacy van derden wordt toegang verstrekt door middel van een gesprek, gedeeltelijke inzage of rapportage. Of volledige inzage afbreuk zou doen aan de privacy van de betrokken derde(n), wordt beoordeeld door de hiervoor aangeduide persoon.

Contextuele gegevens m.n. gegevens die tegelijk gaan over de minderjarige en één of meer andere personen die deel uitmaken van het cliëntsysteem cfr supra zijn wel toegankelijk tenzij ze expliciet als vertrouwelijk zijn bestempeld.

Gezondheidsgegevens

Wat betreft het toegangsrecht tot de gezondheidsgegevens, moet op basis van de Wet Patiëntenrechten worden doorverwezen naar de arts van de instelling of de behandelende arts van de minderjarige onder wiens verantwoordelijkheid het inzagerecht kan worden uitgeoefend.

Gerechtelijke exceptie - Verslaggeving van en voor (de sociale dienst bij) de jeugdrechtbank

Het betreft hier stukken die rechtstreeks op vraag van de jeugdrechter zijn opgesteld zoals het oriëntatieverslag of evolutieverslagen vanuit de gemeenschapsinstelling. Dit sluit niet uit dat de minderjarige in het kader van open verslaggeving toch kennis kan nemen van deze gegevens en daar toegang tot heeft in de gemeenschapsinstellingen. Deze verslagen zijn ook opgenomen in het gerechtelijke dossier waartoe de minderjarige via zijn advocaat toegang heeft op grond van de regelgeving met betrekking tot het gerechtelijke dossier (zie onder meer art. 55 jeugdbeschermingswet).

Hoewel het decreet rechtspositie een uitzondering maakt op het toegangsrecht in een dossier op 'de stukken bestemd voor gerechtelijke overheden', betekent dit niet dat men niet samen met de jongere een (deel van een) verslag kan schrijven dat tevens bestemd is voor de sociale dienst en de jeugdrechter of jeugdrechtbank en dat jongeren deze niet zouden mogen inzien. Cliënten moeten uiteraard niet akkoord gaan met de visie/de aanbeveling vanuit de gemeenschapsinstelling, maar moeten er wel van op de hoogte zijn en hun eigen argumenten daarin kunnen laten gelden of opgenomen zien.

Toegangsrecht door derden

Toegangsrecht door ouders

Bekwame minderjarigen

Ouders van bekwame minderjarigen hebben recht op toegang tot het dossier maar enkel de gegevens die hen zelf betreffen en de informatie die ze zelf verstrekt hebben.

Ouders hebben in eigen naam geen toegang tot de gegevens die enkel de minderjarige betreffen noch tot gegevens over de minderjarige en derden (al dan niet personen van het cliëntsysteem) omwille van privacy-redenen.

Ouders hebben evenmin toegang tot informatie die valt onder de uitzonderingen

Opm. De bekwame minderjarige kan wel uitdrukkelijk de toestemming geven aan één of beide ouders, of het dossier samen met hen inkijken. De ouder krijgt dan toegang tot de gegevens waartoe de bekwame minderjarige zelf toegang heeft.

Onbekwame minderjarigen

Ouders kunnen ook als wettelijke vertegenwoordiging van de minderjarige het recht op toegang tot het dossier uitoefenen maar enkel in het geval de minderjarige zijn toegangsrecht niet zelfstandig kan uitoefenen (bij het onbekwaam zijn). Hun toegangsrecht beperkt zich dan tot de gegevens die de minderjarige en zichzelf betreffen. Zij hebben in dit geval geen toegang tot de contextuele gegevens die tegelijkertijd over de minderjarige en een derde handelen.

Toegangsrecht door derden

Derden hebben enkel recht op toegang tot de gegevens die hen zelf betreffen en de informatie die ze zelf verstrekt hebben.

Inzage op andere wijze dan volledige inzage

Wanneer de jongere een formele vraag tot inzage van zijn dossier heeft gesteld, maar volledige inzage afbreuk zou doen aan het recht op privacy van derden of de vertrouwelijkheidsexceptie, of de agogische exceptie, moet het toegangsrecht op een andere manier worden ingewilligd. Toegang tot het dossier kan ook via gedeeltelijke inzage, een gesprek of rapportage.

Gegevensverstrekking via gedeeltelijke inzage

Het afplakken of onleesbaar maken van passages waartoe de jongere geen toegangsrecht heeft.

Gegevensverstrekking via gesprek

Mondelinge toelichting m.b.t. de gegevens die betrekking hebben op de jongere.

Gegevensverstrekking via rapportage

Een aantal passages uit het dossier kunnen samengebracht worden in een nieuw document.

Afschrift of rapport

De minderjarige heeft recht op een kopie van de gegevens die hij heeft mogen inzien. Bij volledige inzage betreft dit een afschrift van het dossier, bij toegang op een andere manier heeft hij recht op een rapport.

Bovenaan het afschrift of rapport moet volgende vermelding staan: *“Dit afschrift of rapport is persoonlijk en vertrouwelijk en mag enkel worden gebruikt voor de doelstellingen van de jeugdhulp”*.